

Badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej (AAA)

Co musisz wiedzieć

Public Health
Agency

Szybkie, bezpłatne i bezbolesne badanie USG dla mężczyzn w wieku 65 lat i więcej

Dla kogo jest ta ulotka?

Niniejsza ulotka jest dla wszystkich mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, żyjących w Irlandii Północnej Zawiera informacje dotyczące badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej (ang. AAA screening). Badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej jest szybkim, prostym, bezbolesnym i bezpłatnym badaniem USG.

O czym jest ta ulotka?

W ulotce znajdują się informacje na temat:

- Co to jest tętniak aorty brzusznej
- Co się stanie, gdy zgłosisz się na badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej
- Jakie są możliwe wyniki
- Co stanie się dalej

Ulotka powinna pomóc Ci w podjęciu decyzji, czy chcesz przystąpić do badania przesiewowego.

Kto powinien poddać się badaniu przesiewowemu?

Do wzięcia udziału w programie badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej zapraszamy wszystkich mężczyzn w 65. r.ż. i starszych, ponieważ jest to choroba najczęściej występująca u mężczyzn w tej grupie wiekowej. Mężczyźni w wieku powyżej 65. r.ż., u których nie były wykonywane tego typu badania przesiewowe, mogą zadzwonić do głównego ośrodka badań przesiewowych pod numer tel. 028 9063 1828 i poprosić o udział w programie.

David, Newtownards

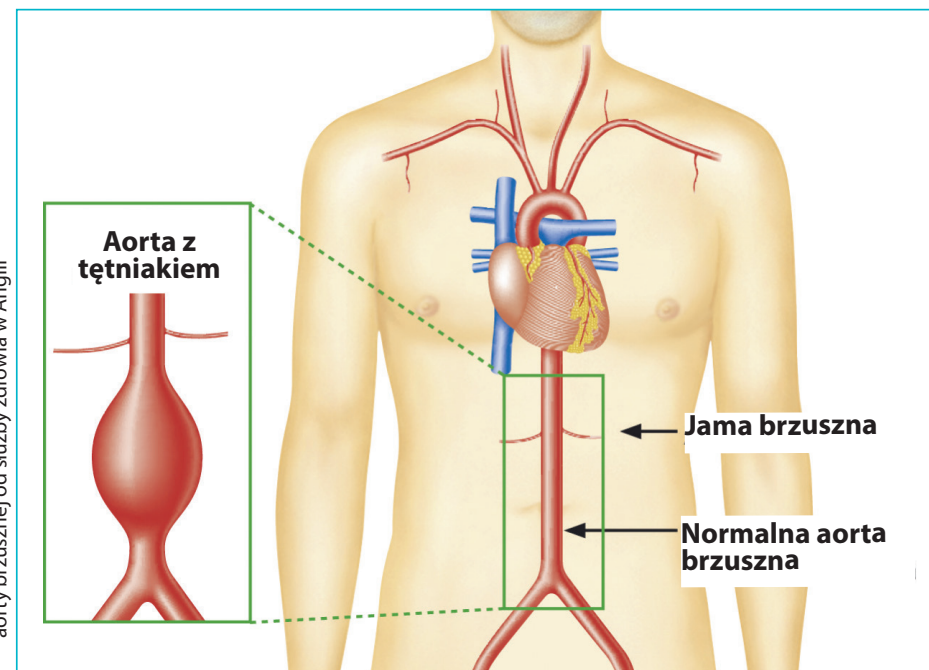
Zauważyłem plakat w oddziale tomografii, gdy przywiozłem moją żonę do szpitala. Pomyślałem, że badanie jest dobrym pomysłem, więc zadzwoniłem, aby umówić się na wizytę. Byłem zadowolony, że wyznaczono mi szybki termin wizyty i że sprawności jej przebiegu. O czasie zostałem zabrany na badanie USG, które było bardzo szybkie, i byłem bardzo zadowolony, że od razu otrzymałem wynik.

Co to jest tętniak aorty brzusznej?

Aorta jest głównym naczyniem krwionośnym, który rozprowadza krew po organizmie. Biegnie ona od serca w dół klatki piersiowej i jamy brzusznej (brzucha).

U niektórych osób wraz z wiekiem ściany aorty brzusznej mogą ulec osłabieniu i wypukleniu, tworząc tętniaka, który swoim wyglądem przypomina wybrzuszenie powstające w zużytej oponie samochodowej. Takie zmiany określane są jako tętniak aorty brzusznej (AAA).

Schemat otrzymany od programu badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej od służby zdrowia w Anglii

Jeśli cierpisz na tętniaka aorty brzusznej, możesz nie mieć żadnych objawów. Oznacza to, że możesz nie zdawać sobie sprawy, że jesteś chory, ponieważ nie odczuwasz żadnych dolegliwości ani nie widzisz, że coś jest nie tak. Możesz czuć się całkowicie zdrowy.

Czy tętniak aorty brzusznej jest poważnym schorzeniem?

Zazwyczaj średnica aorty mierzy mniej niż 30mm. Jeżeli średnica Twojej aorty waha się w przedziale 30-44 mm, oznacza to, że masz małej wielkości tętniaka aorty brzusznej. Taki stan nie jest poważny, ale należy go monitorować i sprawdzać, czy tętniak nie powiększa się.

Jeżeli średnica Twojej aorty waha się w przedziale 45-54 mm, oznacza to, że masz średniej wielkości tętniaka. Stan ten może być poważny, jeśli tętniak będzie się rozrastał, dlatego i w tym przypadku należy go monitorować. Większość tętniaków charakteryzuje się powolnym wzrostem, w związku z czym w przypadku mężczyzn z tętniakiem o małej lub średniej wielkości może nigdy nie dojść do rozwoju dużego tętniaka.

Jeśli średnica Twojej aorty wynosi 55 mm lub więcej, oznacza to, że masz dużej wielkości tętniaka. **Dużej wielkości tętniak aorty brzusznej jest rzadkim stanem, lecz może być bardzo poważny.** Rozciąganie ściany aorty powoduje jej osłabienie, prowadząc do rozerwania tętnicy (pęknięcie tętniaka). Pęknięty tętniak powoduje wystąpienie poważnych krwawień wewnętrznych, które doprowadzają do zgonu w 85% przypadków.

Jak powszechne jest schorzenie?

Około 1 z 65 mężczyzn w wieku 65 lat, którzy poddali się badaniu przesiewowemu w Irlandii Północnej, ma tętniaka aorty brzusznej. Mężczyźni w wieku powyżej 65 lat, którzy nigdy nie przystąpili do badania przesiewowego, są narażeni na większe ryzyko.

Kto jest narażony na największe ryzyko?

W porównaniu z kobietami, mężczyźni sześć razy częściej zapadają na tętniaka aorty brzusznej, dlatego też kobietom nie proponuje się udziału w badaniu przesiewowym. Na ryzyko rozwoju tętniaka aorty brzusznej mają wpływ wiek i geny. W Irlandii Północnej około 1 na 65 mężczyzn w wieku 65 lat ma tętniaka aorty brzusznej, a jeżeli w Twojej bliskiej rodzinie jest osoba cierpiąca na to schorzenie, istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia tętniaka i w Twoim przypadku. Niemniej jednak, większość mężczyzn jest nieświadoma obecności tętniaka w ich rodzinie w momencie jego wykrycia.

Do innych czynników, o których wiadomo, że zwiększają ryzyko wystąpienia tętniaków aorty brzusznej, należą:

- palenie
- wysoki poziom cholesterolu
- wysokie ciśnienie krwi

Tętniaki aorty brzusznej mogą jednak wystąpić u mężczyzn, którzy nie należą do żadnych z powyższych kategorii.

Czy można zapobiec wystąpieniu tętniaka aorty brzusznej?

Pomimo stale prowadzonych badań naukowych, w dalszym ciągu nie jest znany sposób zapobiegania wystąpieniu tego typu tętniaka. Najlepszym sposobem zmniejszenia ryzyka jego wystąpienia jest prowadzenie zdrowego trybu życia, co jednak nie eliminuje całkowicie możliwości jego pojawienia się.

Dlaczego badanie przesiewowe jest ważne?

Ze względu na to, że w większości przypadków obecność tętniaka nie powoduje żadnych objawów ani bólu, badanie przesiewowe jest najskuteczniejszym sposobem na wykrycie tej choroby.

Badanie przesiewowe polega na przeprowadzeniu prostego badania USG brzucha. Tym sposobem można odkryć tętniaka wcześniej i monitorować lub wyleczyć go. W ten sposób można również znacznie zmniejszyć ryzyko rozerwania (pęknięcia) tętniaka, powodującego poważne problemy zdrowotne.

Co to jest badanie USG?

Badanie USG to bezpieczny, bezbolesny i niezawodny test, który przeprowadzany jest bardzo szybko – zwykle trwa ok. 10 minut. Stosowane techniki są takie same jak podczas badania USG rozwoju dziecka podczas ciąży.

Na ile wiarygodne jest badanie USG?

Badanie USG stosowane do badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej jest wiarygodnym testem. Nie ma testu przesiewowego, który dawałby stuprocentową pewność, ale bardzo rzadko zdarza się, żeby u mężczyzny, który uzyskał prawidłowy wynik w badaniu przesiewowym doszło później do rozwoju tętniaka, który wymagałby leczenia operacyjnego.

Czy istnieją ryzyka, związane z przeprowadzeniem badania przesiewowego?

Badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej ocala mężczyznom życie dzięki wykryciu dużych tętniaków, zanim nie pękną. Badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej może również wykryć duże tętniaki, które będą leczone, lecz które w przyszłości mogły nie pęknąć ani doprowadzić do szkód, gdyby nie zostały leczone.

William, Newtownards

Niepokoilem się badaniem USG, ponieważ nie chodzę do lekarza rodzinnego. Moja rodzina zachęciła mnie, abym poszedł na badanie, z czego bardzo się cieszę. Jestem szczęśliwy i odczuwam ulgę, że poddałem się badaniu USG.

Co się stanie podczas badania przesiewowego?

Po przyjeździe do miejscowego ośrodka badań przesiewowych:

- sprawdzimy Twoje dane personalne
- wyjaśnimy, co będzie miało miejsce w trakcie badania USG
- poprosimy, abyś wyraził zgodę na badanie
- będziesz mógł zadać pytania.

Podczas badania USG:

- poprosimy, abyś się położył i unioś lub rozpiął koszulę – nie ma potrzeby rozbierania się
- na brzuch nałożymy chłodny żel
- po skórze brzucha przesuniemy małą głowicą aparatu USG
- będziemy obserwować obraz Twojej aorty na monitorze i wykonamy pomiary.

Po zakończeniu badania USG:

- od razu poinformujemy Cię o wynikach badania
- poinformujemy również Twojego lekarza pierwszego kontaktu (GP) o otrzymanym wyniku
- w razie potrzeby dostarczymy Ci dodatkowych informacji i wsparcia.

Istnieją cztery możliwe wyniki

- **Więcej niż 98% mężczyzn uzyskuje wynik prawidłowy.**
- Jeżeli wynik nie jest prawidłowy, pokaże, czy Twój tętniak jest mały, średni czy duży.
- Przekażemy również wyniki badania USG Twojemu lekarzowi rodzinemu.
- Może się zdarzyć, że osoba przeprowadzająca badanie USG nie będzie w stanie wyraźnie zobaczyć aorty. Nie ma powodów do obaw. W takim wypadku umówimy Cię na następną wizytę.

Wynik prawidłowy

Oznacza, że **nie masz tętniaka aorty brzusznej**. Po badaniu monitorowanie nie jest wymagane i **nie będzie potrzeby ponownego przeprowadzenia badania przesiewowego**. Jest bardzo mało prawdopodobne, aby u mężczyzn, których wynik jest prawidłowy, doszło do rozwoju tętniaka aorty brzusznej, który wymagałby operacji w późniejszym okresie życia.

Mały tętniak aorty brzusznej

U około 1 na 80 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego w Irlandii Północnej, zostanie wykryty małej wielkości tętniak aorty brzusznej. Większość tętniaków charakteryzuje bardzo powolny rozrost i w przypadku wielu mężczyzn, u których wykryto małej wielkości tętniaka, może nigdy nie dojść do jego rozrostu i średnich lub dużych rozmiarów.

Co wydarzy się później?

- Otrzymasz ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają wyniki Twojego badania USG.
- W ciągu dwóch dni roboczych skontaktuje się z Tobą pielęgniarka wyspecjalizowana w dziedzinie chorób naczyniowych.
- Otrzymasz list z wynikami badania, którego kopia zostanie przesłana Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu (GP).
- Możliwe, że lekarz pierwszego kontaktu będzie chciał przepisać Ci leki, monitorować ciśnienie krwi i udzielić porad dotyczących zdrowszego trybu życia.
- Niemniej jednak, ważne jest regularnie sprawdzać wielkość tętniaka, ponieważ w wypadku jego powiększenia będziesz potrzebował częstszych badań USG.
- W celu kontroli wielkości tętniaka **co roku** będziesz zapraszany na wykonanie badania USG.

Średniej wielkości tętniak aorty brzusznej

U około 1 na 550 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego w Irlandii Północnej, zostanie wykryty średniej wielkości tętniak aorty brzusznej. Większość tętniaków charakteryzuje bardzo powolny rozrost, a w przypadku niektórych mężczyzn, u których wykryto średniej wielkości tętniaka, może nigdy nie dojść do jego rozrostu i dużych rozmiarów.

Co wydarzy się później?

- Otrzymaś ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają wyniki Twojego badania USG.
- W ciągu dwóch dni roboczych skontaktuje się z Tobą pielęgniarka wyspecjalizowana w dziedzinie chorób naczyniowych.
- Otrzymaś list z wynikami badania, którego kopię prześlemy również Twojemu pierwszemu kontaktowi (GP).
- Możliwe, że lekarz pierwszego kontaktu będzie chciał przepisać Ci leki, monitorować ciśnienie krwi i udzielić porad dotyczących zdrowszego trybu życia.
- Niemniej jednak, ważne jest regularnie sprawdzać wielkość tętniaka, ponieważ w przypadku jego powiększenia konieczna może się okazać ocena wskazań do przeprowadzenia operacji.
- W celu kontroli wielkości tętniaka będziesz **co trzy miesiące** zapraszany na wykonanie badania USG.

Ken, Belfast

Gdy odkryli u mnie małego tętniaka, powiedzieli mi, że nie ma się czym martwić, lecz że będę musiał być badany co 12 miesięcy. Uspokoili mnie. Odpowiednie osoby regularnie udzielają mi informacji i nie mam żadnych zastrzeżeń.

Dużej wielkości tętniak aorty brzusznej.

U około 1 na 800 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego w Irlandii Północnej, zostanie wykryty dużej wielkości tętniak aorty brzusznej.

Co wydarzy się później?

- Otrzymaś ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają wyniki Twojego badania USG.
- W ciągu jednego dnia roboczego skontaktuje się z Tobą pielęgniarka wyspecjalizowana w dziedzinie chorób naczyniowych.
- Otrzymaś skierowanie na wizytę do zespołu specjalistów (zespół zajmujący się chorobami naczyniowymi w szpitalu), którzy specjalizują się w dziedzinie tętniaka aorty brzusznej.
- Specjaliści przeprowadzą kilka testów, dostarczą bardziej szczegółowych informacji i omówią, czy możesz zostać zakwalifikowany do leczenia operacyjnego.
- Otrzymaś list z wynikami badania, którego kopię prześlemy również Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu (GP).
- Możliwe, że będziesz musiał przestać prowadzić samochód, dopóki leczenie nie zostanie zakończone. Powinieneś również sprawdzić wszelkie ubezpieczenie zdrowotne, na przykład ubezpieczenie podróżne. Pielęgniarka wyspecjalizowana w chorobach naczyniowych udzieli Ci na ten temat informacji.

Jeśli zdiagnozowano u Ciebie dużego tętniaka aorty brzusznej i masz w związku z tym obawy, zanim pielęgniarka skontaktuje się z Tobą, możesz zadzwonić do koordynatora głównego ośrodka badań przesiewowych pod numer tel. 028 9063 1828. Możesz również skontaktować się ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu.

Barry, Belfast

Dwa dni po pierwszym badaniu USG, które wykazało tętniaka o dużej wielkości, chirurg omówił ze mną, czy mogę zostać zakwalifikowany do leczenia operacyjnego i wyjaśnił mi wszystko w sposób szczegółowy. Kilka dni później stanąłem się w szpitalu i niewiele później operacja była zakończona. Z zadowoleniem mogę powiedzieć, że była w 100% skuteczna. Tydzień później byłem w drodze do domu, odczuwając pewien dyskomfort, lecz będąc w stanie wrócić do swojego życia. Nie mam wątpliwości, że poddanie się badaniu USG uratowało mi życie. Było tak proste i trwało jedynie 10 minut.

Jakie są zagrożenia związane z tętniakiem aorty brzusznej?

Samo badanie USG nie wiąże się z jakimkolwiek zagrożeniem.

Nie we wszystkich przypadkach tego typu tętniak ulega rozerwaniu (pęknięciu), ale jeśli to się zdarzy, będziesz miał małe szanse, aby dostać się do szpitala i przeżyć operację. Pęknięty tętniak powoduje wystąpienie poważnych krwawień wewnętrznych, które doprowadzają do zgonu w 85% przypadków.

Jeśli podczas badania przesiewowego zostanie u Ciebie wykryty tętniak o dużej wielkości, zostaniesz poddany ocenie wskazań do przeprowadzenia operacji w celu wyeliminowania tego problemu. Operacja tętniaka aorty brzusznej wiąże się z dużym ryzykiem, tak jak to ma miejsce w przypadku innych poważnych operacji, jednak szanse na wyleczenie są znacznie wyższe, niż gdyby w wyniku ignorowania problemu doszło do późniejszego rozerwania (pęknięcia) tętniaka. W sytuacji wykrycia dużego tętniaka, ryzyko związane z tym stanem zostanie Ci wyjaśnione przez zespół specjalistów. Średnio 98% mężczyzn przeżywa zabieg.

Badanie przesiewowe nie wyeliminuje całkowicie ryzyka rozerwania tętniaka, lecz jest najskuteczniejszym sposobem ochrony.

Czy badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej może wykryć inne schorzenia?

Nie. Badanie przesiewowe ma na celu wyłącznie wykrycie obecności tętniaka aorty brzusznej. Nie będziemy szukać innych problemów zdrowotnych.

Jeśli niepokoiś się o swój stan zdrowia, powinieneś porozmawiać ze swoim lekarzem.

W jaki sposób zostaną wykorzystane informacje z mojego badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej?

W ramach programu badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej w Irlandii Północnej będzie prowadzony rejestr, w którym znajdą się informacje o Tobie wraz z wynikami badań przesiewowych oraz obrazami badań USG. Personel biorący udział w tym programie może przeglądać i dokonywać oceny tych danych. Wszystkie informacje dotyczące Twojej osoby pozostają poufne.

Informacje będą użyte do monitorowania i poprawy jakości programu oraz doświadczenia pracowników biorących udział w badaniu przesiewowym. Jest to ważny element każdego programu tego typu badań. Mogą być one również użyte do przeprowadzania kontroli, badań naukowych, w celach edukacyjnych i szkoleniowych w ramach systemu opieki zdrowotnej i społecznej. Jeśli zdarzy się, że Twoje wyniki badań zostaną użyte, Twoje dane identyfikacyjne zostaną usunięte.

Jakie są korzyści i zagrożenia związane z badaniem przesiewowym?

Program badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej zmniejsza ryzyko śmierci z powodu pęknięcia tętniaka. Jest to możliwe dzięki wykryciu dużych tętniaków, zanim pękną. Nie we wszystkich przypadkach tego typu tętniak ulega rozerwaniu, ale jeśli to się zdarzy, będziesz miał małe szanse, aby dostać się do szpitala i przeżyć operację. Pęknięty tętniak powoduje wystąpienie poważnych krwawień wewnętrznych, które doprowadzają do zgonu w 85% przypadków.

Jeśli podczas badania przesiewowego zostanie u Ciebie wykryty tętniak o dużej wielkości, zostaniesz poddany ocenie wskazań do przeprowadzenia operacji w celu wyeliminowania tego problemu. Operacja tętniaka aorty brzusznej wiąże się z dużym ryzykiem, tak jak to ma miejsce w przypadku innych poważnych operacji, jednak szanse na wyleczenie są znacznie wyższe, niż gdyby w wyniku ignorowania problemu doszło do późniejszego rozerwania tętniaka.

Ryzyko związane z tym stanem zostanie Ci wyjaśnione przez zespół specjalistów. Średnio 98% mężczyzn przeżywa zabieg.

Badanie przesiewowe nie wyeliminuje całkowicie ryzyka rozerwania tętniaka, lecz jest najskuteczniejszym sposobem ochrony.

Wszyscy mężczyźni, u których wykryto dużej wielkości tętniak aorty brzusznej, zostaną skierowani do zespołu chirurgicznego, aby omówić opcje leczenia. Oznacza to, że niektórzy mężczyźni zostaną poddani zabiegowi z powodu dużej wielkości tętniaka aorty brzusznej, który w przyszłości mógł nie pęknąć ani doprowadzić do szkód, gdyby nie został leczony. Niemniej jednak, niemożliwe jest stwierdzenie, które tętniaki pękną podczas życia mężczyzny, a które nie.

Samo badanie USG nie wiąże się z jakimkolwiek zagrożeniem.

Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?

Więcej informacji na temat kwestii poruszanych w tej ulotce można uzyskać:

- dzwoniąc do ośrodka przeprowadzającego badania przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej, pod numer **028 9063 1828**
- odwiedzając stronę: www.aaascreening.info
- kontaktując się ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu (GP).

Więcej informacji oraz wsparcie można również uzyskać, kontaktując się z organizacją Circulation Foundation. Jest to organizacja charytatywna w Wielkiej Brytanii, która wspiera osoby cierpiące na choroby naczyniowe. Odwiedź jej stronę internetową: www.circulationfoundation.org.uk

Public Health
Agency

Abdominal Aortic
Aneurysm Screening

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Tel: 0300 555 0114 (local rate).

www.publichealth.hscni.net

Find us on:

YouTube